

МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ТЕХНОЛОГІЙ ВИРОБНИЦТВА І ПЕРЕРОБКИ ПРОДУКЦІЇ
ТВАРИННИЦТВА, СТАНДАРТИЗАЦІЇ ТА БІОТЕХНОЛОГІЇ
Кафедра переробки продукції тваринництва та харчових технологій

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Перший проректор

Дмитро Бабенко

2023 р.

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Гарант освітньої програми

Михайло Гиль

2023 р.

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Екологічне право»

Галузь знань	17 «Електроніка, автоматизація та електронні комунікації»
Спеціальність	175 «Інформаційно-вимірювальні технології»
Освітньо-професійна програма	«Якість, стандартизація і сертифікація»
Освітній ступінь	«Магістр»
Семестр	<u>Дев'ятий</u>
Форма здобуття освіти	<u>Денна</u>
Викладачі	Ключник Альона Володимирівна, завідувач кафедри, доктор економічних наук, професор klyuchnikav@mnau.edu.ua

Розглянуто на засіданні кафедри переробки продукції тваринництва та харчових технологій

Протокол № 13 від « 16 » 06 2023 року.

Завідувачка кафедри

Олена ПЕТРОВА

Схвалено науково-методичною комісією факультету технологій виробництва і переробки продукції тваринництва, стандартизації та біотехнологій.

Протокол № 11 від « 26 » 06 2023 року.

Голова науково-методичної комісії

Галина КАЛІНИЧЕНКО

Схвалено на засіданні вченої ради факультету технологій виробництва і переробки продукції тваринництва, стандартизації та біотехнологій.

Протокол № 11 від « 27 » 06 2023 року.

Голова вченої ради

Михайло ГИЛЬ

Миколаїв
2023

<p>1. Призначення навчальної дисципліни</p>	<p>Навчальна дисципліна «Екологічне право» не тільки висвітлює основні поняття, категорії, інститути екологічного права, що дозволяє уявити його сутність, призначення й роль у врегулюванні сфери екологічних відносин в процесі здійснення господарської та комунально-побутової діяльності в умовах ринкових відносин у відповідності з діючим законодавством, збереження довкілля для майбутніх поколінь, а також впливає на формування еколого-відповідальної поведінки та формування біосферного мислення.</p>
<p>2. Мета навчальної дисципліни</p>	<p>Мета – вивчення основних теоретичних положень науки екологічне право, оволодіння знаннями в галузі діючого екологічного законодавства та практики його застосування майбутніми фахівцями юристами та співробітниками правоохоронної сфери.</p> <p>Завданнями вивчення навчальної дисципліни є:</p> <ul style="list-style-type: none"> – оволодіння понятійно-термінологічним апаратом еколого-правової сфери; – вивчення інститутів екологічного права; – засвоєння правових норм сучасного екологічного законодавства; – ознайомлення з головними законодавчими актами міжнародного законодавства в галузі екології, охорони природи та забезпечення екологічної безпеки; – набуття навичок застосування законодавства у правовому регулюванні екологічних відносин; – набуття навичок самостійної роботи із законодавчою базою в галузі екологічного права; – набуття вмінь застосовувати отримані знання в галузі екологічного права під час вирішення спірних питань щодо встановлення видів юридичної відповідальності за певні проступки або злочини проти довкілля.
<p>3. Компетентності</p>	<p>Інтегральна компетентність :</p> <p>Здатність вирішувати типові спеціалізовані задачі в галузі екології або у процесі навчання, що вимагає застосування положень і методів природничих наук та може характеризуватися певною невизначеністю умов; відповідальність за результати своєї діяльності; здійснення контролю інших осіб у визначених ситуаціях.</p> <p>Загальні компетентності :</p> <ul style="list-style-type: none"> - K01. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. - K02. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

	<ul style="list-style-type: none"> - K03. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій. - K04. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні. - K05. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. - K06. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми. - K07. Здатність приймати обґрунтовані рішення. - K08. Здатність працювати в міжнародному контексті. - K09. Здатність розробляти та управляти проектами. - K10. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт. 							
4. Програмні результати навчання	<p>ПР01. Знати і розуміти сучасні методи наукових досліджень, організації та планування експерименту, комп'ютеризованих методів дослідження та опрацювання результатів вимірювань.</p> <p>ПР02. Знати і розуміти основні поняття теорії вимірювань, застосовувати на практиці та при комп'ютерному моделюванні об'єктів та явищ.</p> <p>ПР03. Розуміти міждисциплінарні зв'язки та контексти спеціальності.</p> <p>ПР11. Розуміти методологічні і філософські аспекти сучасної науки і їх місце в процесі наукових досліджень.</p>							
5. Опис навчальної дисципліни	<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 60%; padding: 5px;"> Всього годин/кредитів за навчальним планом, з них: -лекції -практичні заняття -самостійна робота </td> <td style="width: 40%; padding: 5px; text-align: center;"> 90годин/3.0 кредити 22 годин/ 0,73 кр. 42 годин/1,4 кр. 26 годин/0,87 кр. </td> </tr> </table>	Всього годин/кредитів за навчальним планом, з них: -лекції -практичні заняття -самостійна робота	90годин/3.0 кредити 22 годин/ 0,73 кр. 42 годин/1,4 кр. 26 годин/0,87 кр.					
Всього годин/кредитів за навчальним планом, з них: -лекції -практичні заняття -самостійна робота	90годин/3.0 кредити 22 годин/ 0,73 кр. 42 годин/1,4 кр. 26 годин/0,87 кр.							
Календарний план								
п/р	Найменування тем	<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td colspan="3" style="text-align: center;">Розподіл навчального часу, годин</td> </tr> <tr> <td style="width: 33%; text-align: center;">ЛК</td> <td style="width: 33%; text-align: center;">ПЗ</td> <td style="width: 33%; text-align: center;">Сам. роб.</td> </tr> </table>	Розподіл навчального часу, годин			ЛК	ПЗ	Сам. роб.
Розподіл навчального часу, годин								
ЛК	ПЗ	Сам. роб.						
Модуль 1								

1.	Екологічне право як галузь права: загальна характеристика.	4	8	4
2.	Джерела екологічного права.	4	8	4
3.	Право власності на природні ресурси і право природокористування.	4	6	4
4.	Екологічна безпека та її правове забезпечення.	2	4	4
Модуль 2				
5.	Державне управління в екологічній сфері.	2	4	4
6.	Економіко-правовий механізм забезпечення охорони навколишнього природного середовища.	2	4	2
7.	Юридична відповідальність за екологічні правопорушення.	2	4	2
8.	Правовий режим використання та охорона земель.	2	4	2
Всього:		22	42	26

*Примітка. Проведення видів занять здійснюється відповідно до графіку освітнього процесу

6.Порядок та критерії оцінювання	<p>Оцінювання результатів навчання проводиться відповідно до Положення про організацію освітнього процесу у Миколаївському національному аграрному університеті СО 5.258.01-00.2018 та Положення про порядок оцінювання здобувачів вищої освіти у Миколаївському національному аграрному університеті СО 5.270.01-00.2020. Підсумкова оцінка з освітнього компоненту «Правознавство», підсумковою формою контролю за яким встановлено залік, визначається як сума оцінок (балів) за всіма успішно оціненими результатами навчання під час семестру (оцінки нижче мінімального порогового рівня до підсумкової оцінки не додаються). Мінімальний пороговий рівень оцінки з освітнього компоненту складає 60 відсотків від максимальної можливої кількості балів. Підсумкова оцінка здобувача вищої освіти з навчальної дисципліни, що закінчується заліком, визначається за умови наявності у нього позитивних оцінок з усіх її модулів (залікових кредитів). При цьому до залікової книжки виставляється “зараховано”, якщо кількість балів 60 і більше (із можливих 100 засвоєння змістових модулів протягом семестру). Присутність здобувача вищої освіти на заліку не обов'язкова. Здобувач вищої освіти може бути недопущеним до підсумкового оцінювання, якщо під час семестру він: не досяг мінімального порогового рівня оцінки тих результатів навчання, які не можуть бути оцінені під час підсумкового</p>
---	--

	контролю; якщо під час семестру він набрав кількість балів, недостатню для отримання позитивної оцінки навіть у випадку досягнення ним на підсумковому контролі максимально можливого результату.
--	---

Поточний і підсумковий контроль знань здобувачів вищої освіти

Форма контролю	Кількість заходів	Оцінка		Сума	
		min	max	min	Max
1.Аудиторна робота в т.ч.:					
Модуль 1.					
Відповіді на теоретичні питання	1	5	8	5	8
Тести	1	2	5	2	5
Аналіз ситуації	1	5	8	5	8
Сам. роб.	1	5	8	5	8
Практ.роб	1	3	3	3	3
Разом				20	32
Модуль 2.					
Відповіді на теоретичні питання	1	4	8	4	8
Тести	1	1	4	1	4
Аналіз ситуації	1	4	7	4	7
Сам. роб.	1	4	7	4	7
Практ.роб	1	3	3	3	3
Разом				16	28
Всього за семестр				36	60

**Загальна шкала оцінювання за результатами курсу:
національна та ECTS**

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою для заліку
90 - 100	A	зараховано
82 - 89	B	
75 - 81	C	
64 - 74	D	
60 - 63	E	
35 - 59	FX	не зараховано з

		можливістю повторного складання
0 - 34	F	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни
7. Політика курсу	<p>Визначається системою вимог, які викладач пред'являє до здобувача вищої освіти при вивченні дисципліни та ґрунтується на засадах академічної доброчесності.</p> <p>У процесі вивчення дисципліни використовуються такі засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання: поточне опитування; залікове модульне тестування та опитування; презентації результатів виконаних завдань та досліджень; оцінювання результатів; студентські презентації та виступи на наукових заходах; бесіди та обговорення проблемних питань, методи дискусійного характеру (диспути, дискусії), робота в проблемних групах, індивідуальні консультації, іспит.</p> <p>Дотримання академічної доброчесності регламентується Кодексом академічної доброчесності у Миколаївському національному аграрному університеті СО 5.260.01–00.2018 затвердженого вченою радою МНАУ, протокол № 3 від 27.11.2018 р., та передбачає:</p> <ul style="list-style-type: none"> -самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання; -посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; -дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; -надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використання методики досліджень і джерела інформації. <p>Порушенням академічної доброчесності здобувачами вищої освіти є:</p> <ul style="list-style-type: none"> -академічний плагіат - оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або 	

	<p>відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства;</p> <ul style="list-style-type: none"> - фальсифікація - свідомо зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень; - списування - виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема під час оцінювання результатів навчання; - обман - надання завідомо неправдивої інформації щодо власної освітньої (наукової, творчої) діяльності чи організації освітнього процесу; формами обману є, зокрема, академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація та списування; - хабарництво - надання (отримання) учасником освітнього процесу чи пропозиція щодо надання (отримання) коштів, майна, послуг, пільг чи будь-яких інших благ матеріального або нематеріального характеру з метою отримання неправомірної переваги в освітньому процесі. <p>За порушення правил академічної доброчесності ЗВО можуть бути притягнуті до таких форм відповідальності:</p> <ul style="list-style-type: none"> - повторне проходження оцінювання (контрольна робота, залік); - повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми. <p>Організація навчального процесу здійснюється на основі відповідно до вимог Болонського процесу із застосуванням модульно-рейтингової системи оцінювання успішності студентів. Зараховуються бали, набрані при поточному контролі та індивідуальній роботі студентів. При цьому враховується присутність та активність студента на практичних заняттях.</p> <p>Політика запізнення: ЗВО повинен з'являтися на заняття без запізень, не допускаються регулярні запізнення на заняття (без поважних причин).</p>
<p>8.Інформаційні джерела</p>	<p>1. Екологічне право (загальна частина) : навч. посіб. / [І. О. Личенко, Х. М. Марич, Н. В. Ортинська] ; Нац. ун-т «Львів.</p>

- Політехніка». – Львів : Ін-т права та психології Нац. ун-ту «Львів. Політехніка», 2016. – 280 с.
2. Екологічне право : навч. посіб. / С. С. Бичкова, І. А. Боровська, О. С. Бурлака та ін. – Київ : Правова єдність: Алерта, 2016. – 290 с.
3. Екологічне право : підручник / [А. П. Гетьман та ін.]; за ред. д-ра юрид. наук, проф., акад. Нац. акад. прав. наук України А. П. Гетьмана; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. – Харків : Право, 2019. – 551 с.
4. Екологічне право України : навч. посіб. / [Н. С. Гавриш та ін.]; за ред. проф. І. І. Каракаша, д-ра юрид. наук Т. Є. Харитонової, канд. юрид. наук А. І. Черемної; Нац. ун-т «Одес. юрид. акад.». – 1-е вид. – Одеса : Гельветика, 2018. – 383 с.
5. Екологічне право України : навч. посіб. / Андріанова Ж. І. [та ін.]; [за заг. ред. І. С. Тімуш]. – Дніпропетровськ : Середняк Т. К., 2016. – 319 с.
6. Екологічне право України : навч. посіб. / Н. Р. Кобецька. – 2-ге вид., перероб. і допов. – Київ : Юрінком Інтер, 2008. – 352 с.
7. Екологічне право України. Академічний курс: підручник / За заг. ред. Ю. С. Шемшученка. – Київ : ТОВ «Видавництво «Юридична думка», 2008. – 720 с.
8. Екологічне право України. Загальна частина : навч. посіб. / І. В. Бригадир, В. А. Зуєв, О. М. Шуміло; Харк. нац. ун-т внутр. справ. – Харків : Харк. нац. ун-т внутр. справ, 2014. – 292 с.
9. Екологічне право України. Загальна частина : навч. посіб.; за ред. В. І. Курила / В. В. Курзова, А. І. Берлач, В. І. Курило та ін. – Київ : Алерта, 2015. – 620 с.
10. Екологічне право України. Особлива частина : навч. посіб. : рекомендовано МОН України / О. М. Шуміло, І. В. Бригадир, В. А. Зуєв та ін. – Харків : ХНУВС, 2017. – 384 с.

9. Інтеграція здобувачів	Регламентується Положенням про організацію інклюзивного навчання осіб з особливими освітніми потребами у Миколаївському національному аграрному університеті СО 5.279.01-00.2020 затвердженого вченою радою МНАУ, протокол № 6 від 25 лютого 2020 р.
10. Доступ до матеріалів навчальної дисципліни	Інформація знаходиться в системі Moodle

Силабус навчальної дисципліни розроблено:

доктор економічних наук, професор

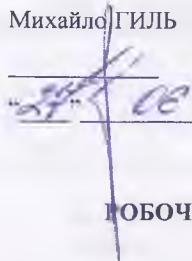
Альона КЛЮЧНИК

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ТЕХНОЛОГІЙ ВИРОБНИЦТВА І ПЕРЕРОБКИ ПРОДУКЦІЇ
ТВАРИННИЦТВА, СТАНДАРТИЗАЦІЇ ТА БІОТЕХНОЛОГІЇ
Кафедра переробки продукції тваринництва та харчових технологій

ПОГОДЖЕНО

Декан факультету

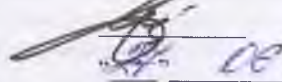
Михайло ГИЛЬ

_____ 2023 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Перший проректор

Дмитро БАБЕНКО

_____ 2023 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ЕКОЛОГІЧНЕ ПРАВО**

освітньо-професійна програма
«Якість, стандартизація та сертифікація»
для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти 1-го року
очної (денної) форми навчання
на 2023-2024 навчальний рік

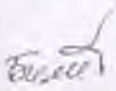
Освітній ступінь – **Магістр**

Галузь знань – **17 «Електроніка, автоматизація та електронні
комунікації»**

Спеціальність – **175 «Інформаційно-вимірювальні технології»**

Мова викладання – **українська**

Миколаїв
2023

The purpose of the educational discipline is to study the main theoretical provisions of the science of environmental law, to acquire knowledge in the field of current environmental legislation and the practice of its application by future specialists, lawyers and law enforcement officers.

Tasks of the academic discipline

1. mastering the conceptual and terminological apparatus of the ecological and legal sphere;
2. study of environmental law institutes;
3. assimilation of legal norms of modern environmental legislation;
4. familiarization with the main legislative acts of international legislation in the field of ecology, nature protection and ensuring environmental safety;
5. acquiring skills in the application of legislation in the legal regulation of environmental relations;
6. acquisition of skills of independent work with the legislative framework in the field of environmental law;
7. acquiring the skills to apply the acquired knowledge in the field of environmental law when solving controversial issues regarding the establishment of types of legal responsibility for certain misdemeanors or crimes against the environment.

2. Опис навчальної дисципліни

Екологічне право

Галузь знань 17 «Електроніка, автоматизація та електронні комунікації»

Спеціальність 175 «Інформаційно-вимірвальні технології»

Ступінь вищої освіти **Магістри**

Обов'язкова (вибіркова) компонента **Обов'язкова**

Семестр **I**

Кількість кредитів ECTS **3,0**

Кількість модулів **1**

Кількість змістових модулів **2**

Загальна кількість годин **90**

Види навчальної діяльності та види навчальних занять, обсяг годин та кредитів:

Лекції **22/ 0,73 кредитів ECTS**

Практичні (лабораторні, семінарські) заняття **42 / 1,4 кредитів ECTS**

Самостійна робота **26 / 0,87 кредитів ECTS**

Форма підсумкова контрольного заходу **залік**

Короткий опис

У процесі вивчення дисципліни застосовуються інноваційні педагогічні технології, а саме цілеспрямований системний набір прийомів, засобів організації навчальної діяльності, що охоплює весь процес навчання від визначення мети до одержання результатів: комп'ютерні презентації, тестові програми, система дистанційної освіти Moodle, технології Jitsi, вбудовані в курс на платформі Moodle, Zoom та інші.

Робоча програма щорічно оновлюється з урахуванням пропозицій стейкхолдерів та результатів опитування здобувачів вищої освіти і випускників ОПП 152 Метрологія та інформаційно-вимірвальна техніка.

Зміни у змістовному наповненні програми

Передбачені неформальні освітні заходи.

1. Участь у вебінарах, семінарах та круглих столах з тематики державного контролю та охорони земель.
2. Участь у відкритих лекціях, які проводять поза межами освітнього процесу.
3. Участь у громадських заходах.

Здобувач має право самостійно обирати напрям і вид неформальних освітніх заходів. Оцінка їхніх результатів відбувається за наявності документального підтвердження (сертифікат, свідоцтво, скріншот, програма,

запрошення тощо). Перезарахування дисципліни або окремих тем відбувається за бажання здобувача на підставі нормативної внутрішньої документації та Положень МНАУ.

Передбачені інформальні заходи освіти. Здобувачі вищої освіти у ході життєвого досвіду мають застосовувати здобуті знання, наприклад, вирішувати практичні питання шляхом використання набутих знань. І навпаки, здобувачі використовують життєві приклади для трансформації їх в освітній процес, зокрема щодо землеустрою, екології та природокористування.

Можливості набуття програмних результатів в умовах інклюзивної освіти. Набуття програмних результатів в умовах інклюзивної освіти здійснюється відповідно до Положення про організацію інклюзивного навчання осіб з особливими освітніми потребами у Миколаївському національному аграрному університеті СО 5.279.01-00.2020 із застосуванням особистісно орієнтованих методів навчання та з урахуванням індивідуальних особливостей навчально-пізнавальної діяльності усіх здобувачів вищої освіти, рекомендацій індивідуальної програми реабілітації особи з інвалідністю (за наявності) та/або висновку про комплексну психолого-педагогічну оцінку розвитку здобувачів вищої освіти (за наявності), що надається інклюзивно-ресурсним центром.

Можливість дистанційного (або очно-дистанційного) навчання з використання наступних засобів:

1. Система Moodle <https://moodle.mnau.edu.ua/course/view.php?id=3895> (– лекційний матеріал, практичні завдання, напрями наукової та індивідуальної роботи, завдання для самостійної роботи);

2. Платформа онлайн-занять Zoom – для проведення індивідуальних практичних занять, консультацій тощо;

3. Електронний репозитарій МНАУ – для використання інформаційних матеріалів (<http://dspace.mnau.edu.ua/jspui/>);

4. Аудіо- та відеоповідомлення з лекційним матеріалом, поясненням особливостей завдань та напрямками їх виконання тощо;

5. Спілкування через електронну пошту ( ) та телефонний зв'язок;

6. Залучення до освітньо-наукових заходів в онлайн-режимі;

7. Індивідуальний підхід до викладення матеріалу навчальної дисципліни;

8. Можливість залучення до освітнього процесу куратора академічної групи та людини, яка знаходиться поряд з здобувачем вищої освіти з особливими освітніми потребами (батьки, сестра, брат та інших).

Мовна підготовка. Дисципліна викладається українською мовою. До кожної теми наведено ключові слова англійською мовою. Здобувачі мають можливість брати участь у вебінарах та наукових заходах англійською мовою.

Форми навчання. Денна (дистанційна, змішана – за наказом ректора, наприклад, у зв'язку із дотриманням карантинних заходів). Освітній процес реалізується у таких формах: навчальні заняття (лекційні заняття, практичні заняття, консультації), індивідуальні завдання, самостійна робота, контрольні заходи.

Методи навчання. Проблемно-орієнтоване навчання, студентоцентроване навчання, змішане навчання в системі Moodle університету, самонавчання, навчання на основі досліджень. Викладання проводиться у вигляді: лекцій, мультимедійних лекцій, інтерактивних лекцій, практичних занять із використанням ситуаційних завдань, кейс-методів, ділових ігор, тренінгів, що розвивають професійні навички та soft-skills. Також передбачена самостійна робота з можливістю консультацій з викладачем, e-learning за окремими освітніми компонентами, індивідуальні заняття, групова робота над інноваційними проектами.

У процесі навчання всі учасники освітнього процесу зобов'язані дотримуватися принципів академічної доброчесності – сукупності етичних принципів та визначених правил провадження освітньої та наукової діяльності, які є обов'язковими для всіх учасників такої діяльності та мають на меті забезпечувати довіру до результатів навчання та наукової діяльності, з урахуванням вимог Закону України «Про вищу освіту», «Про освіту», методичних рекомендацій Міністерства освіти і науки України для закладів вищої освіти з підтримки принципів академічної доброчесності, Кодексу академічної доброчесності у Миколаївському національному аграрному університеті та інших документів.

Усі академічні тексти (освітні та наукові) здобувачів вищої освіти обов'язково перевіряються щодо їх відповідності принципам академічної доброчесності, у т. ч. за допомогою програми Unicheck.

3. Мета вивчення навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни вивчення основних теоретичних положень науки екологічне право, оволодіння знаннями в галузі діючого екологічного законодавства та практики його застосування майбутніми фахівцями юристами та співробітниками правоохоронної сфери.

Завдання навчальної дисципліни

Завданнями вивчення навчальної дисципліни є:

- оволодіння понятійно-термінологічним апаратом еколого-правової сфери;
- вивчення інститутів екологічного права;
- засвоєння правових норм сучасного екологічного законодавства;

- ознайомлення з головними законодавчими актами міжнародного законодавства в галузі екології, охорони природи та забезпечення екологічної безпеки;
- набуття навичок застосування законодавства у правовому регулюванні екологічних відносин;
- набуття навичок самостійної роботи із законодавчою базою в галузі екологічного права;
- набуття вмінь застосовувати отримані знання в галузі екологічного права під час вирішення спірних питань щодо встановлення видів юридичної відповідальності за певні проступки або злочини проти довкілля.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

Знати: систему екологічного права та її співвідношення з іншими галузями права

екологічні права та обов'язки громадян і гарантії їх реалізації

джерела та принципи екологічного права

правові засади екологічного управління

правові засади раціонального використання та охорони природних ресурсів

зміст та гарантії екологічної безпеки

особливості юридичної відповідальності за екологічні правопорушення

Вміти: аналізувати джерела екологічного права; вміти використовувати екологічні права та обов'язки громадян при охороні довкілля; розуміти й усвідомлювати юридичну відповідальність за екологічні правопорушення; вміти аналізувати міжнародне екологічне право.

Предмет дисципліни є суспільні відносини, що постають між суб'єктами з питань забезпечення екологічної безпеки, приналежності, застосування, відтворення природних об'єктів та комплексів, охорони, а в певних випадках захисту людини, навколишнього оточуючого середовища, від шкідливого впливу з ціллю попередження, запобігання, ліквідації його негативних наслідків й задоволення екологічних та інших інтересів.

Інтегральна компетентність:

Інт К Здатність вирішувати типові спеціалізовані задачі в галузі екології або у процесі навчання, що вимагає застосування положень і методів природничих наук та може характеризуватися певною невизначеністю умов; відповідальність за результати своєї діяльності; здійснення контролю інших осіб у визначених ситуаціях.

Загальні компетентності:

- K01. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- K02. Здатність спілкуватися іноземною мовою.
- K03. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
- K04. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.
- K05. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- K06. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- K07. Здатність приймати обґрунтовані рішення.
- K08. Здатність працювати в міжнародному контексті.
- K09. Здатність розробляти та управляти проектами.
- K10. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

Загальні результати навчання:

ПР01. Знати і розуміти сучасні методи наукових досліджень, організації та планування експерименту, комп'ютеризованих методів дослідження та опрацювання результатів вимірювань.

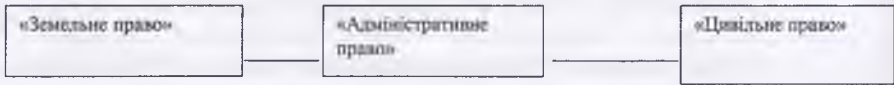
ПР02. Знати і розуміти основні поняття теорії вимірювань, застосовувати на практиці та при комп'ютерному моделюванні об'єктів та явищ.

ПР03. Розуміти міждисциплінарні зв'язки та контексти спеціальності.

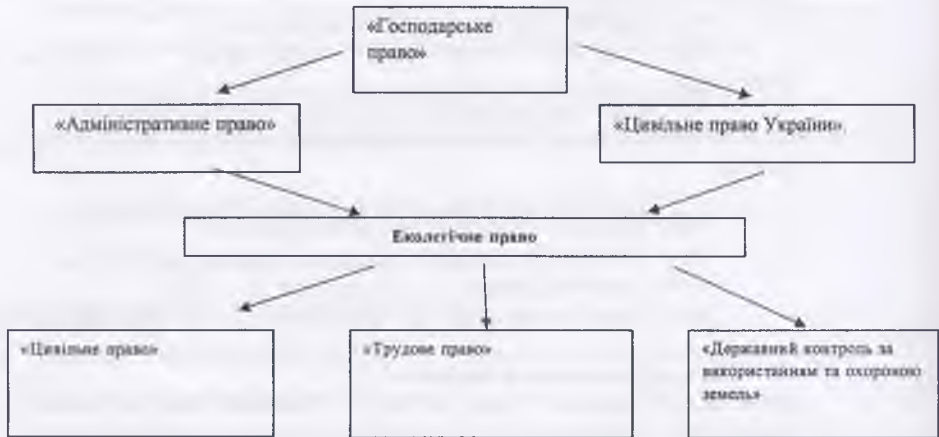
ПР11. Розуміти методологічні і філософські аспекти сучасної науки і їх місце в процесі наукових досліджень.

4. Передумови для вивчення дисципліни

5. Місце дисципліни у структурі навчальних дисциплін

6. Структурно-логічна схема навчальної дисципліни

Змістовий модуль		Теми		Обсяги годин				
№	назва	№	назва	ЛЗ	ПР	СР	К	Разом
1	Змістовий модуль 1 Екологічне право як галузь права: загальна характеристика.	1	Екологічне право як галузь права: загальна характеристика.	2	4	3	-	9
		2	Джерела екологічного права.	2	4	3	-	9
		3	Право власності на природні ресурси і право природокористування.	2	6	3	-	11
		4	Екологічна безпека та її правове забезпечення.	4	6	3	-	13
Всього за змістовий модуль				10	20	12	-	42
2	Змістовий модуль 2 Державне управління в екологічній сфері.	5	Державне управління в екологічній сфері.	2	8	2	-	12
		6	Економіко-правовий механізм забезпечення охорони навколишнього природного середовища.	2	6	2	-	10
		7	Юридична відповідальність за екологічні правопорушення.	4	4	4	-	12
		8	Правовий режим використання та охорона земель.	4	4	6	-	14
Всього за змістовий модуль				12	22	14	-	48
Всього годин по навчальній дисципліні				22	42	26	-	90

7. Зміст навчальної дисципліни

7.1. Загальний розподіл годин і кредитів

Назва змістового модуля	Кількість годин і кредитів		
	год.	кредитів	%
Змістовий модуль 1. Правові основи, завдання, принципи здійснення державного контролю за використанням та охороною земель. Зміст охорони земель, стандартизація і нормування в галузі охорони земель.	42	1,4	47%
Змістовий модуль 2. Органи, які здійснюють функції державного контролю за використанням та охороною земель. Контрольна діяльність Міністерства охорони навколишнього природного середовища.	48	1,6	53%
Всього	90	3,0	100,0

7.2. Склад, обсяг і терміни виконання змістових модулів

Назва змістового модуля	Кількість годин	Термін виконання
Змістовий модуль 1. Правові основи, завдання, принципи здійснення державного контролю за використанням та охороною земель. Зміст охорони земель, стандартизація і нормування в галузі охорони земель.	42	Відповідно до семестрового навчального плану та графіку навчального процесу
Змістовий модуль 2. Органи, які здійснюють функції державного контролю за використанням та охороною земель. Контрольна діяльність Міністерства охорони навколишнього природного середовища.	48	
Всього	90	X

7.3. Перелік та короткий зміст лекцій

Модуль 1. Екологічне право як галузь права: загальна характеристика.

Змістовий модуль 1. Екологічне право як галузь права: загальна характеристика.

Тема 1: Екологічне право як галузь права: загальна характеристика.

Наукоправові концепції та методологія взаємодії суспільства та природи. Поняття екологічного права як галузі права; етапи його становлення та розвитку. Поняття, сутність та зміст еколого-правових відносин, їх класифікації. Підстави виникнення, зміни та припинення екологічних правовідносин. Доктринальні підходи до визначення об'єктів та суб'єктів екологічних правовідносин.

Особливості методу правового регулювання екологічних відносин. Принципи

екологічного права та екологічного законодавства. Система екологічного права. Екологічне право – самостійна галузь права в системі права України.

Ключові слова: екологічне право, еколого-правові відносини, екологічне законодавство.

Keywords: environmental law, environmental legal relations, environmental legislation.

Тема 2. Джерела екологічного права.

Поняття, система та особливості джерел екологічного права. Екологічне законодавство України. Конституція України – основне джерело екологічного права. Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища» як базовий закон у системі джерел екологічного права. Поресурсове законодавство - спеціалізовані джерела екологічного права України. Кодифікація нормативно-правових актів в екологічній сфері.

Нормативні акти

органів виконавчої влади як джерела екологічного права. Місце підзаконних нормативно-правових актів у регулюванні екологічних правовідносин та їх класифікація.

Ключові слова: екологічне право, законодавство, закон, нормативно-правові акти, правовідносини.

Key words: environmental law, legislation, law, normative legal acts, legal relations.

Тема 3. Право власності на природні ресурси і право природокористування.

Поняття права власності на природні ресурси. Зміст права власності на природні ресурси. Особливості права власності на природні ресурси. Загальна характеристика правомочностей власника на природні ресурси. Форми власності на природні ресурси в Україні, їхнє законодавче закріплення. Право державної власності на природні ресурси: поняття,

особливості. Підстави та порядок виникнення права власності на природні ресурси. Підстави та порядок припинення права власності на природні ресурси. Роль юридичного факту у правовому регулюванні права власності на природні ресурси. Охорона, форми та способи захисту права власності на природні ресурси. Поняття та загальна характеристика права природокористування. Зміст права природокористування. Характеристика основних принципів права природокористування. Умови та порядок виникнення права користування природними ресурсами. Права і обов'язки природокористувачів: загальні та спеціальні. Охорона, форми та способи захисту права природокористування

Ключові слова: право власності, природні ресурси, державна власність, власник, природокористування, охорона.

Key words: ownership, natural resources, state property, owner, nature use, protection.

Тема 4. Екологічна безпека та її правове забезпечення.

Екологічна безпека як правова категорія. Поняття та ознаки екологічної безпеки. Суб'єкти та об'єкти екологічної безпеки. Основні принципи екологічної безпеки. Сутність основних екологічних законів. Види екологічної безпеки, їх характеристика. Класифікація екологічної безпеки за територіальним принципом: глобальна (міжнародна), національна (державна), регіональна, місцева, 11 об'єктова. Види екологічної безпеки за способами забезпечення: техногенно-екологічна, радіоекологічна, соціально-екологічна, природна, економіко-екологічна. Загальна екологічна безпека доквілля: глобальна, національна, локальна, особиста. Класифікація екологічної безпеки залежно від причин порушення екологічної безпеки. Види екологічної безпеки залежно від екологічно небезпечних видів діяльності: технічна, хімічна, токсична, біологічна, радіаційна, ядерна, гідротехнічних споруд, транспортних засобів тощо. Зовнішня та внутрішня екологічна безпека.

Ключові слова: екологічна безпека, глобальна, види, доквілля, порушення.

Key words: ecological security, global, species, environment, violations.

Змістовий модуль 2. Державне управління в екологічній сфері.

Тема 5. Державне управління в екологічній сфері.

Поняття та зміст управління в галузі екології. Принципи державного управління в галузі екології. Методи державного екологічного управління. Функції державного управління в галузі екології. Організаційні функції управління у сфері природокористування та охорони доквілля. Попереджувально-охоронні функції управління у сфері природокористування та охорони доквілля. Система та компетенція органів управління природокористуванням і охороною доквілля в Україні. Загальна

характеристика структури й повноважень системи державних органів управління й контролю в екологічній сфері. Органи загального державного управління та місцевого самоврядування в галузі екології.

Ключові слова: управління, держава, природокористування, охорона довкілля, державні органи.

Key words: management, state, nature management, environmental protection, state bodies.

Тема 6. Економіко-правовий механізм забезпечення охорони навколишнього природного середовища.

Поняття та загальна характеристика економіко-правового механізму в галузі екології. Складові економіко-правового механізму природокористування та охорони довкілля. Функції економікоправового механізму природокористування та охорони навколишнього природного середовища. Роль держави у впровадженні економіко-правового механізму природокористування та охорони навколишнього природного середовища. Нормативноправові акти, що забезпечують реалізацію економічного механізму у сфері екології. Характеристика основних напрямів економіко-правового механізму природокористування та охорони навколишнього природного середовища.

Ключові слова: економіко-правовий, механізм, природокористування, акти.

Key words: economic and legal, mechanism, nature management, acts.

Тема 7. Юридична відповідальність за екологічні правопорушення.

Юридична відповідальність у еколого-правовій науці. Юридична відповідальність в екологічному законодавстві. Поняття та функції юридичної відповідальності за порушення екологічного законодавства. Підстави для застосування юридичної відповідальності в екологічній сфері. Поняття та ознаки екологічного правопорушення. Склад екологічного правопорушення. Предмет (об'єкт) посягання як один зі складових елементів екологічного правопорушення. Об'єкти екологічного правопорушення: загальні, спеціальні та особливі. Вина як суб'єктивна сторона екологічного правопорушення. Характеристика об'єктивної сторони екологічного правопорушення. Види екологічних правопорушень. Екологічні правопорушення в залежності від предмета і об'єкта посягання. Правопорушення по окремих галузях та інститутах екологічного законодавства. Екологічні правопорушення за ступенем екологічної небезпеки і заходами 13 державно-правового примусу. Види екологічних правопорушень залежно від видів законодавчих актів, у яких вони передбачені.

Ключові слова: відповідальність, екологічне правопорушення, адміністративні правопорушення, законодавчі акти.

Keywords: liability, environmental offence, administrative offences, legislative acts.

Тема 8. Правовий режим використання та охорона земель.

Земля як інтеграційний і диференційний об'єкт екологічного права. Поняття й ознаки землі. Поняття правового режиму використання, відтворення та охорони земель. Земля як об'єкт правового регулювання використання, відновлення та охорони. Земельний фонд 14 України та його склад. Правовий режим цільового використання окремих категорій земель. Землі сільськогосподарського призначення. Землі житлової та громадської забудови. Землі природно-заповідного та іншого природоохоронного призначення. Землі оздоровчого призначення. Землі рекреаційного призначення. Землі історикокультурного призначення. Землі лісгосподарського призначення. Землі водного фонду. Землі промисловості, транспорту, зв'язку, енергетики, оборони та іншого призначення. Охоронні зони. Зони санітарної охорони. Санітарно-захисні зони. Зони особливого режиму використання земель. Правовий режим зон, які підлягають спеціальній охороні

Ключові слова: фонд, земля, охорона, правовий режим.

Key words: fund, land, protection, legal regime.

7.4. Перелік та план практичних занять

Модуль 1. Екологічне право як галузь права : загальна характеристика.

Змістовий модуль 1. Екологічне право як галузь права : загальна характеристика.

Тема 1: Екологічне право як галузь права : загальна характеристика.

Науковоправові концепції та методологія взаємодії суспільства та природи. Поняття екологічного права як галузі права; етапи його становлення та розвитку. Поняття, сутність та зміст еколого-правових відносин, їх класифікації.

Тема 2. Джерела екологічного права.

Поняття, система та особливості джерел екологічного права. Екологічне законодавство України. Конституція України – основне джерело екологічного права. Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища» як базовий закон у системі джерел екологічного права.

Тема 3. Право власності на природні ресурси і право природокористування.

Поняття права власності на природні ресурси. Зміст права власності на природні ресурси. Особливості права власності на природні ресурси. Загальна характеристика правомочностей власника на природні ресурси. Форми власності на природні ресурси в Україні, їхнє законодавче

закріплення. Право державної власності на природні ресурси: поняття, особливості.

Тема 4. Екологічна безпека та її правове забезпечення.

Екологічна безпека як правова категорія. Поняття та ознаки екологічної безпеки. Суб'єкти та об'єкти екологічної безпеки. Основні принципи екологічної безпеки. Сутність основних екологічних законів. Види екологічної безпеки, їх характеристика. Класифікація екологічної безпеки за територіальним принципом: глобальна (міжнародна), національна (державна), регіональна, місцева, 11 об'єктова.

Змістовий модуль 2. Державне управління в екологічній сфері.

Тема 5. Державне управління в екологічній сфері.

Поняття та зміст управління в галузі екології. Принципи державного управління в галузі екології. Методи державного екологічного управління. Функції державного управління в галузі екології. Організаційні функції управління у сфері природокористування та охорони довкілля.

Тема 6. Економіко-правовий механізм забезпечення охорони навколишнього природного середовища.

Поняття та загальна характеристика економіко-правового механізму в галузі екології. Складові економіко-правового механізму природокористування та охорони довкілля. Функції економікоправового механізму природокористування та охорони навколишнього природного середовища.

Тема 7. Юридична відповідальність за екологічні правопорушення.

Юридична відповідальність у еколого-правовій науці. Юридична відповідальність в екологічному законодавстві. Поняття та функції юридичної відповідальності за порушення екологічного законодавства. Підстави для застосування юридичної відповідальності в екологічній сфері. Поняття та ознаки екологічного правопорушення. Склад екологічного правопорушення.

Тема 8. Правовий режим використання та охорона земель.

Земля як інтеграційний і диференційний об'єкт екологічного права. Поняття й ознаки землі. Поняття правового режиму використання, відтворення та охорони земель. Земля як об'єкт правового регулювання використання, відновлення та охорони. Земельний фонд 14 України та його склад. Правовий режим цільового використання окремих категорій земель.

Форма контролю знань студентів на практичних заняттях

Назва змістового модуля/тема	Обсяг годин	Форма контролю
Змістовий модуль 1. Екологічне право як галузь права: загальна характеристика.	20	x
Екологічне право як галузь права: загальна характеристика.	4	Усне опитування
Джерела екологічного права.	4	Усне опитування, тестування
Право власності на природні ресурси і право природокористування.	6	Усне опитування, тестування
Екологічна безпека та її правове забезпечення.	6	Колоквіум
Змістовий модуль 2. Державне управління в екологічній сфері.	22	x
Державне управління в екологічній сфері.	8	Колоквіум
Економіко-правовий механізм забезпечення охорони навколишнього природного середовища.	6	Тестування
Юридична відповідальність за екологічні правопорушення.	4	Усне опитування
Правовий режим використання та охорона земель.	4	Колоквіум
Разом по дисципліні	42	x

7.5 Перелік питань для перевірки знань з навчальної дисципліни «Екологічне право» які винесені на самостійне обов'язкове опрацювання

1. Поняття екологічного права.
2. Предмет і об'єкт екологічного права.
3. Методи екологічного права.
4. Система екологічного права.
5. Принципи екологічного права.
6. Екологічне право як галузь науки і навчальна дисципліна.
7. Загальна характеристика джерел екологічного права.
8. Загальна характеристика екологічних прав громадян.
9. Право громадян на безпечне для життя і здоров'я довкілля.
10. Право вільного доступу до екологічної інформації.
11. Гарантії реалізації екологічних прав громадян.
12. Захист екологічних прав громадян.

13. Обов'язки громадян у галузі охорони навколишнього природного середовища.
14. Природні ресурси – надбання Українського народу.
15. Поняття та зміст права власності на природні ресурси.
16. Форми власності на природні ресурси.
17. Право природокористування.
18. Правове забезпечення екологічної безпеки.
19. Правове забезпечення екологічної безпеки при поводженні з небезпечними хімічними речовинами.
20. Правове забезпечення ядерної та радіаційної (радіоекологічної) безпеки.
21. Правові засади забезпечення біологічної та генетичної безпеки.
22. Система державного управління в галузі охорони навколишнього природного середовища.
23. Екологічне програмування та прогнозування.
24. Державний моніторинг довкілля.
25. Екологічне ліцензування.
26. Екологічна експертиза: роль і значення
27. Екологічний аудит: поняття і сутність
28. Екологічний контроль – основна функція управління
29. Юридична відповідальність за екологічні правопорушення.
30. Правові засади охорони та використання земель.
31. Правові засади охорони та використання вод.
32. Правові засади охорони та використання надр.
33. Правові засади охорони та використання атмосферного повітря.
34. Правові засади охорони та використання тваринного світу.
35. Правові засади охорони та використання рослинного світу.
36. Правові засади охорони та використання лісів.
37. Правове регулювання поводження з відходами.
38. Правові засади раціонального використання екологічної мережі України.
39. Правові засади охорони та використання природних ресурсів континентального шельфу та виключної (морської) економічної зони України.

7.6 Завдання та питання поточного та підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти

1. Науково-методологічна основа правового регулювання взаємодії природи та суспільства.
2. Поняття екологічного права як галузі права, його місце в правовій системі України.
3. Предмет, метод і система екологічного права.

4. Принципи екологічного права України: поняття та значення.
5. Поняття та особливості джерел екологічного права України.
6. Співвідношення екологічного права та екологічного законодавства.
7. Класифікація джерел екологічного права України.
8. Конституція України як джерело екологічного права.
9. Роль судової практики в регулюванні екологічних відносин. Міжнародні договори як джерело екологічного права України.
10. Поняття, види і функції управління у сфері використання природних ресурсів та охорони навколишнього природного середовища.
11. Просторово-територіальний устрій природних об'єктів.
12. Стандартизація і нормування в галузі охорони довкілля.
13. Екологічне прогнозування та види екологічних програм. Екологічний моніторинг.
14. Екологічна експертиза, поняття та види.
15. Зміст обліку природних ресурсів. Види природноресурсових кадастрів.
16. Поняття, види та значення екологічного контролю.
17. Система і повноваження органів загальної компетенції в сфері управління природокористуванням та охороною довкілля.
18. Завдання та повноваження Міністерства охорони навколишнього природного середовища України та його органів на місцях.
19. Завдання та повноваження Державного комітету природних ресурсів України.
20. Органи управління земельними, водними та лісовими ресурсами України.
21. Громадське управління в сфері екології.
22. Право власності на природні ресурси: поняття та особливості.
23. Об'єкти і суб'єкти права власності на природні ресурси.
24. Підстави та порядок виникнення і припинення права власності на природні ресурси.
25. Форми охорони права власності на природні ресурси.
26. Поняття права природокористування, його основні аспекти.

27. Суб'єкти та об'єкти права природокористування.

Контрольні питання для визначення рівня засвоєння знань

1. Правові види природокористування. Правове регулювання оренди природних об'єктів.
2. Підстави виникнення, зміни та припинення права природокористування.
3. Права і обов'язки природокористувачів.
4. Поняття еколого-правового статусу людини та громадянина.
5. Класифікація екологічних прав та обов'язків громадян.
6. Реалізація громадянами права на безпечне навколишнє середовище.
7. Право на екологічну інформацію: міжнародно-правове регулювання та національні засоби забезпечення.
8. Юридичні підстави обмеження, зупинення та припинення екологічних прав громадян.
9. Гарантії і правові форми забезпечення екологічних прав громадян.
10. Загальна характеристика економіко-правового механізму в сфері екології.
11. Плата за забруднення навколишнього природного середовища.
12. Плата за спеціальне природокористування.
13. Поняття, види і підстави юридичної відповідальності в екологічній сфері.
14. Особливості відшкодування екологічної шкоди.
15. Земля як об'єкт земельних відносин.
16. Земельна реформа та приватизація земель в Україні.
17. Право власності на землю.
18. Оренда землі та право постійного користування землею.
19. Обмежені речові права на землю.
20. Підстави набуття та припинення права на землю.
21. Вилучення (викуп) земель для суспільних потреб та з мотивів суспільної необхідності.
22. Склад і цільове призначення земель України.

23. Правове регулювання використання земель сільськогосподарського призначення.
24. Правове регулювання використання земель житлової та громадської забудови.
25. Правовий режим земель лісового і водного фонду.
26. Правовий режим земель історико-культурного, природоохоронного, рекреаційного та оздоровчого призначення.
27. Правовий режим земель промисловості, транспорту, зв'язку, енергетики, оборони та іншого призначення.
28. Правова охорона земель.
29. Поняття, об'єкти та суб'єкти права водокористування в Україні.
30. Види права водокористування.

8. Форма підсумкового контролю, критерії оцінювання результатів навчання та рейтингова оцінка знань здобувачів вищої освіти з дисципліни

Оцінювання результатів навчання проводиться відповідно до Положення про організацію освітнього процесу у Миколаївському національному аграрному університеті СО 5.258.01-00.2018 та Положення про порядок оцінювання здобувачів вищої освіти у Миколаївському національному аграрному університеті СО 5.270.01-00.2020.

Підсумкове оцінювання результатів навчання в університеті здійснюється за єдиною 100-бальною шкалою. Оцінка здобувача вищої освіти відповідає відношенню встановленого при оцінюванні рівня сформованості професійних та загальних компетентностей до запланованих результатів навчання (у відсотках).

Підсумкова оцінка з освітнього компоненту «Екологічне право», підсумковою формою контролю за яким встановлено залік, визначається як сума оцінок (балів) за всіма успішно оціненими результатами навчання під час семестру (оцінки нижче мінімального порогового рівня до підсумкової оцінки не додаються) та оцінки, отриманої під час заліку.

Мінімальний пороговий рівень оцінки з освітнього компоненту складає 60 відсотків від максимально можливої кількості балів. Здобувач вищої освіти може бути недопущеним до підсумкового оцінювання, якщо під час семестру він: не досяг мінімального порогового рівня оцінки тих результатів навчання, які не можуть бути оцінені під час підсумкового контролю; якщо під час семестру він набрав кількість балів, недостатню для отримання позитивної оцінки навіть у випадку досягнення ним на підсумковому контролі максимально можливого результату.

Оцінювання результатів навчання під час семестру включає оцінювання знань здобувача під час практичних занять, індивідуальної роботи, самостійної роботи і неформальної освіти. Оцінювання знань здобувача під час практичних занять відбувається за такими критеріями: своєчасність та правильність виконання завдань практичної роботи; повнота і правильність відповіді під час усного опитування та інших передбачених форм контролю. Під час оцінювання індивідуальної роботи здобувача враховується її вид, актуальність, правильність виконання. Під час оцінювання робіт, які винесено на обов'язкове самостійне виконання, враховується своєчасність та правильність виконання самостійної роботи та розуміння змісту завдання і його вирішення. Під час оцінювання результатів неформальної освіти здобувача враховується відповідність напрямку та змісту тематики дисципліни, актуальність, документальне підтвердження участі у заході.

Зміст лекційного матеріалу, словник основних термінів, методичні рекомендації для практичних робіт та самостійної роботи здобувачів, індивідуальні завдання, критерії та форми оцінювання, напрями наукової роботи розміщено на сторінці дисципліни у Moodle. Основними deadline залежно від виду роботи є: наступне практичне заняття, підсумковий контрольний захід зі змістового модулю, атестація, день складання екзамену.

Рейтингова оцінка знань здобувачів вищої освіти з дисципліни

Форма контролю	Змістовий модуль		Всього балів
	1	2	
Виконання практичних робіт	6-10	6-10	12-20
Опитування, індивідуальне завдання	6-10	6-10	12-20
Виконання завдань самостійної роботи	6-10	6-10	12-20
Колоквіум	6-10	6-10	12-20
Тестування	6-10	6-10	12-20
Всього за семестр	30-50	30-50	60-100

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти, та шкала оцінювання – залік

Сума балів за всі види освітньої діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
Сума балів за всі види освітньої діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 - 100	A	зараховано
82 - 89	B	
75 - 81	C	
64 - 74	D	
60 - 63	E	
35 - 59	FX	не зараховано з можливістю повторного складання
0 - 34	F	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Підсумкова оцінка здобувача вищої освіти з навчальної дисципліни, що закінчується заліком, визначається за умови наявності у нього позитивних оцінок з усіх її модулів (залікових кредитів). При цьому до залікової книжки виставляється “зараховано”, якщо кількість балів 60 і більше (із можливих 100 засвоєння змістових модулів протягом семестру). Присутність здобувача вищої освіти на заліку не обов'язкова.

Здобувачі вищої освіти, що хворіли і мають відповідні довідки медичних установ або були відсутні з інших поважних причин і не могли брати участь у контрольних заходах, проходять контроль під час спеціально встановлених додаткових занять за узгодженням з викладачами за графіком, що розроблює деканат факультету.

Якщо здобувач вищої освіти на заліку отримує незадовільну оцінку, то він має право на одне перескладання викладачеві.

За будь-якої форми здобуття освіти оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти є ідентичним.

9. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна.

Навчальний корпус № 1, вул. Генерала Карпенка, 73, ауд. 407

Спеціальне технічне обладнання:

Ноутбук – 1 шт.

Мультимедійний проектор – 1 шт.

Wi-Fi.

Прикладне програмне забезпечення:

Операційна система Windows 10 – 1 од.

Google Chrome

Доступ до мережі Internet

10. Перелік рекомендованих літературних джерел та законодавчо-нормативних актів з дисципліни

«Екологічне право»

10. Базова Література

- 1.Правова доктрина України : у 5 т. Харків : Право, 2013. Т. 4. : Доктринальні проблеми екологічного, аграрного та господарського права / Ю. С. Шемшученко, А. П. Гетьман, В. І. Андрейцев та ін., ; за заг. ред. Ю. С. Шемшученка. 848 с.
- 2.Правова охорона довкілля: сучасний стан та перспективи розвитку: монографія / А. П. Гетьман, А. К. Соколова, Г. В. Анісімова та ін. ; за ред. А. П. Гетьмана. Харків : Право, 2014. 784 с.
- 3.Правове регулювання екологічних, аграрних та земельних відносин в Україні: сучасний стан і напрями вдосконалення: монографія / А. П. Гетьман, М. В. Шульга, А. М. Статівка та ін. ; за ред. А. П. Гетьмана та В. Ю. Уркевича. Харків : Право, 2012. 448 с.
- 4.Проблеми права екологічної безпеки: навч. посіб. / М. В. Краснова, Г. І. Балюк, А. Г. Бобкова [та ін.] ; під заг. ред.. М. В. Краснової та Р. С. Кіріна; відп. ред. В. І. Андрейцев; М-во освіти і науки України; Київ : Нац. ун-т, Нац. гірн. ун-т. Дніпро: НГУ, 2016. 575 с.
- 5.Савчук О. О. Процедурні правовідносини у лісовому законодавстві України : монографія / За заг. ред. проф. А. П. Гетьмана. Харків : Видавництво “Фінарт”, 2016. 242 с.
- 6.Соколова А. К. Флористичне право України: проблеми формування та розвитку : монографія. Харків : Право, 2009. 288 с.

7. Судовий захист екологічних прав громадян України: Довід. для суддів / Краснова М. В., Малишева Н. Р., Шевчук П. І. та ін. К.: Вид. дім "КМ Академія", 2001. 178 с.
8. Тагієв С. Р. Охорона довкілля в Україні (обов'язки фізичних осіб) : монографія / За заг. ред. д-ра юрид. наук, проф., академіка АПРН України Н. Р. Малишевої. Київ : ВД "Дакор", 2014. 192 с.
9. Туліна Е. Є. Правові засади використання рослинного світу : монографія. Харків : Право, 2017. 216 с.
10. Черкашина М. К. Юридичні гарантії права природокористування: монографія / За ред. Гетьмана А. П. Харків : ФІНН, 2010. 176 с.
11. Екологічне право (загальна частина) : навч. посіб. / [І. О. Личенко, Х. М. Марич, Н. В. Ортинська] ; Нац. ун-т «Львів. Політехніка». – Львів : Ін-т права та психології Нац. ун-ту «Львів. Політехніка», 2016. – 280 с.
12. Екологічне право : навч. посіб. / С. С. Бичкова, І. А. Боровська, О. С. Бурлака та ін. – Київ : Правова єдність: Алерта, 2016. – 290 с.
13. Екологічне право : підручник / [А. П. Гетьман та ін.] ; за ред. д-ра юрид. наук, проф., акад. Нац. акад. прав. Наук України А. П. Гетьмана ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. – Харків : Право, 2019. – 551 с.
14. Екологічне право України : навч. посіб. / [Н. С. Гавриш та ін.] ; за ред. проф. І. І. Каракаша, д-ра юрид. наук Т. Є. Харитонові, канд. юрид. наук А. І. Черемної ; Нац. ун-т «Одес. юрид. акад.». – 1-е вид. – Одеса : Гельветика, 2018. – 383 с.
15. Екологічне право України : навч. посіб. / Андріанова Ж. І. [та ін.] ; [за заг. ред. І. С. Тімуш]. – Дніпропетровськ : Середняк Т. К., 2016. – 319 с.
16. Екологічне право України : навч. посіб. / Н. Р. Кобецька. – 2-ге вид., перероб. і допов. – Київ : Юрінком Інтер, 2008. – 352 с.

10.2 Допоміжна література

1. Костицький В. В. Екологія перехідного періоду: держава, право, економіка (економіко-правовий механізм охорони навколишнього природного середовища в Україні). 2-е вид. Київ : Український інформаційно-правовий центр, 2001. 390 с.

2.Краснова Ю. А. Право екологічної безпеки України: теоретичні аспекти: монографія / за заг. ред. В.М.Єрмоленка. Київ : НУБіП України, 2017. 589 с.

3.Краснова Ю. А. Правове регулювання екологічної безпеки в Україні : монографія. Київ : Алерта, 2013. 304 с.

10.3 Інформаційні ресурси:

Офіційний веб-портал Верховної Ради України. URL: <http://rada.gov.ua>

Офіційний веб-портал Президента України. URL:

<http://www.president.gov.ua>

Офіційний веб-портал Кабінету Міністрів України. URL:

<http://www.kmu.gov.ua>

Офіційний веб-портал Верховного Суду. URL:

https://supreme.court.gov.ua/supreme/gromadyanam/perelik_sprav/

Офіційний веб-портал Конституційного Суду України. URL:

<https://ccu.gov.ua>

Офіційний веб-портал Міністерства юстиції України. URL:

<https://minjust.gov.ua/>

Офіційний веб-портал Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України. URL: <http://www.menr.gov.ua/>

Єдиний державний реєстр судових рішень. URL:

<http://www.reyestr.court.gov.ua/>

10.4 Законодавчо-нормативні акти

•Конституція України

•Про охорону навколишнього природного середовища

•Про управління відходами

•Кодекс України "Про надра"

•Бюджетний кодекс України

•Земельний кодекс України

•Лісовий кодекс України

•Водний кодекс України

•Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2020 року

•Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення

•Про ветеринарну медицину

- Про пестициди і агрохімікати
- Про поводження з радіоактивними відходами
- Про охорону атмосферного повітря
- Про природно-заповідний фонд України
- Про мисливське господарство та полювання
- Про тваринний світ
- Про рослинний світ
- Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності
- Про внесення зміни до статті 17 Закону України «Про оцінку впливу на довкілля» щодо запобігання виникненню і поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19)
  - Про оцінку впливу на довкілля
  - Про стратегічну екологічну оцінку
  - Про доступ до публічної інформації

ДОДАТОК
до робочої програми 2023-2024 н.р. навчальної дисципліни
Екологічне право

№	Зміст змін	Підстави	Примітки
1	Доповнено список рекомендованої літератури	Оновлення наукових даних згідно із сучасними підручниками та навчальними посібниками	-

Розробник програми:
доктор економічних наук, професор

А.В. Ключник